

Anàlisi del mecanoscrit i la correcció de la traducció de Manuel de Pedrolo de *Llum d'agost*

Alba Pijuan Vallverdú

Universitat Autònoma de Barcelona
 Departament de Traducció i d'Interpretació
 08193 Bellaterra (Barcelona). Spain

Resum

Manuel de Pedrolo, sempre atent a les novetats literàries publicades arreu, fou un gran apassionat de la novel·la nord-americana, gènere al qual s'introduí al voltant del 1940 a través de la lectura de William Faulkner, a qui considerava un dels millors escriptors de totes les èpoques. Pedrolo va traduir tres obres de Faulkner: *Llum d'agost* (1965), *Intrús en la pols* (1969) i *Santuari* (1970). El mecanoscrit i la correcció de la traducció de *Llum d'agost* han estat el fonament de l'anàlisi que us presentem a continuació, i en el qual s'observen en detall aspectes relacionats amb l'ortografia, la sintaxi, el lèxic, la puntuació i les correccions —a vegades poc afortunades o fins i tot innecessàries— que van afectar l'opinió d'estudiosos com Pericay i Toutain sobre el model de llengua usat per Pedrolo.

Paraules clau: novel·la nord-americana, William Faulkner, *Llum d'agost*, Manuel de Pedrolo.

Abstract

Manuel de Pedrolo, always aware of the latest literary works published abroad, was a keen enthusiast of the North-American novel, genre to which he was introduced in the 1940s by reading William Faulkner. Pedrolo considered Faulkner one of the best writers of all the times and he translated three of his novels: *Llum d'agost* (1965), *Intrús en la pols* (1969) and *Santuari* (1970). The manuscript and the later correction of *Llum d'agost's* translation were the basis of the analysis presented below and in which aspects such as spelling, syntax, lexis and punctuation are observed in great detail. Furthermore, great attention is paid to corrections, sometimes rather inaccurate or even unnecessary, and which altered the opinion that researchers like Pericay and Toutain have about Pedrolo's usage of the Catalan language.

Key words: north-american novel, William Faulkner, *Llum d'agost*, Manuel de Pedrolo.

Manuel de Pedrolo va manifestar sempre un extraordinari interès per les novetats literàries publicades arreu, cosa que el va dur a traduir, molts cops per pròpia iniciativa, obres cabdals dels autors més rellevants de la novel·la nord-americana de la primera meitat del segle XX, del teatre existencialista, del teatre de l'absurd o de la novel·la policíaca.

La novel·la nord-americana el va arribar a apassionar, fins a tal punt que considerava els autors que la cultivaven superiors als escriptors europeus de més renom. Fou gràcies a la lectura de l'obra de William Faulkner —autor que sempre el va impressionar—, que, al voltant de 1940, Pedrolo s'introduí en aquesta narrativa que tant l'havia d'atreure i influir. Així ho explicava a l'amic Ricard Orozco en una carta datada el 21 de maig de 1951:

He llegit l'últim *Sobre* amb el mateix plaer que de costum. Interessant, entre altres coses, l'article sobre Faulkner. Per cert, que m'han sorprès les breus paraules que tu li dediques: «cuando ya su obra nos dice muy poco», escrius. A mi és un home que continua interessant-me molt, assenyaladament per la seva tècnica. Rarament he vist una més perfecta adequació entre el fons i la forma. Quan vaig llegir-lo per primera vegada, deu fer dotze o tretze anys, fou per a mi una revelació semblant a la que havia estat Dostoievski quan finia el batxillerat. Amb ell, amb Faulkner, vaig descobrir per primer cop la novel·la americana, de la qual no sabia res. Amb el temps, havia de convèncer-me que el nostre segle seria el dels narradors americans. Steinbeck, Caldwell, Hemingway, Dos Passos, Stein. A Europa potser hi ha les fites: Joyce, Proust, Kafka, però l'estat major és a Amèrica del Nord. Molt curiós, si es pensa que en cap altre domini de l'art han produït res que valgui la pena, Whitman i Poe exceptuats. (Pedrolo, 1997: 143)

William Faulkner (1897-1962) fou un dels grans escriptors del modernisme nord-americà, tot i que se'n va desmarcar una mica. Faulkner va iniciar la seva carrera literària escrivint poemes, però aviat es va decantar cap a la novel·lística i va ser el 1930, amb *Sanctuary*, que la seva obra va començar a cridar l'atenció i a escandalitzar per les audàcies, tant de tipus argumental com estilístic, que es permetia. El 1950 va guanyar el premi Nobel de Literatura, i va aconseguir que el conjunt de les seves obres fos analitzat fil per randa pels crítics, i que fins i tot es publicés una revista als Estats Units dedicada exclusivament a la seva figura i producció literària.

Temàticament, les seves novel·les se centren en el sud dels Estats Units i intenten reflectir les problemàtiques d'aquesta zona, especialment les referents a l'equilibri social i la justícia racial. Estilísticament, es caracteritzen per una sintaxi molt complexa: frases extremadament llargues amb canvis d'ordre, on s'intenta expressar el màxim de sentits, incloent el present de l'acció i el passat en el qual es recolza aquest present.

Pedrolo admirava Faulkner, a qui considerava un dels millors novel·listes de totes les èpoques, i afirmava que les seves obres proporcionaven alguna cosa més que un impacte estètic: Pedrolo es delia amb «les escenes repugnants, els temes desagradables, els caràcters anormals que posa en joc Faulkner» (Pedrolo, 1997: 311). Era de l'opinió que Faulkner, mitjançant una sintaxi enrevesada i un lèxic equívoc en frases llargues, aconseguia fer veure al lector una realitat sense descriure-la mai explícitament. Tot plegat implicava que traduir les seves obres era una tasca àrdua, tal com comenta a Jordi Arbonès en una carta datada el 6 d'abril de 1967.

Us cito precisament aquesta editorial perquè en la vostra lletra em dieu que hi esteu en contacte i que els heu traduït *Les palmeres salvatges*. Per cert, que ja m'imagino els equilibris que heu hagut de fer amb un autor tan difícil i sovint tan incorrecte. Parlo per experiència, puix que temps enrera vaig traduir-li *Llum d'agost* i *Santuari*, aquesta darrera precisament per la casa Aymà que ja deu estar a punt de publicar-la. (Pedrolo, 1997: 558)

Un any després, el 1968, Pedrolo va escriure el pròleg a la traducció de Folch i Camarasa de *Mentre agonitzo*. Ambdós escriptors havien treballat junts quan, quatre o cinc anys enrere, Folch i Camarasa havia traduït algunes obres per a la col·lecció La Cua de Palla. En aquest pròleg, Pedrolo afirma que la crítica retreia a Faulkner «la seva obscuritat, els punts melodramàtics, els temes pujats de to, l'estil, la construcció —en un mot, el fet de no escriure com tothom.» (Pedrolo, 1994: 90). Pedrolo considera que Faulkner és un autor angoixós i angoixant, però moral, que creu en l'home i en la seva capacitat de resposta. Per això exagera la duresa del món i la seva brutalitat: per obtenir alguna mena de reacció. No es tracta d'un autor solitari, sinó preocupat pel seu sud, un sud sense equilibri social ni justícia racial del qual ha deixat paleses les flaqueses i arbitrarietats.

Manuel de Pedrolo va traduir tres obres de Faulkner: *Llum d'agost* (1965), *Intrús en la pols* (1969) —publicades ambdues per Edicions 62— i *Santuari* (1970) —editada per Proa. Fou a partir d'una entrevista amb Francesc Vallverdú,¹ l'any 2000, quan ens va sorgir l'oportunitat d'accedir a alguns mecanoscrits originals de traduccions de Pedrolo guardats en l'arxiu d'Edicions 62. Un dels més rellevants que se'ns va permetre consultar va ser precisament el de *Llum d'agost*, sobre el qual vam decidir treballar tant per la complexitat de l'obra, com pel ressò de la traducció i per les correccions que hi vam poder observar.

Llum d'agost, del 1932, fou traduïda el 1965 per Manuel de Pedrolo i publicada dins la col·lecció El Balanci d'Edicions 62. L'obra, titulada originalment *Light in August*, presenta una estructura temporal complexa perquè el fil de la narració es veu interromput per visions del passat i per salts en el temps. A més, Faulkner narra tres històries diferents que es barregen, però que alhora mantenen una independència.

Per a l'anàlisi de la traducció ens hem centrat en tres capítols: el primer, el número deu i el darrer (el vint-i-un). En cada capítol hem observat l'ortografia, la sintaxi, el lèxic, la puntuació, les correccions innecessàries i les correccions incorrectes. Finalment, hem arribat a unes conclusions quant al tipus de llengua utilitzada per Pedrolo i els canvis que ha sofert a causa de la correcció posterior.

Primerament, quant a l'ortografia, si bé Pedrolo no comet gaires faltes, cal remarcar-ne dos aspectes singulars. D'una banda, la majoria d'errades del mecanoscrit són a causa de no posar accents, sobretot en paraules on l'accent és conseqüència d'un hiat de vocal dèbil més vocal forta. A més, respecte a l'accentuació, cal dir que posa accent tancat a totes les paraules agudes acabades en *es* perquè és així com ell —nascut en terres de parla occidental— les pronuncia, per exemple,

1. El 9 d'octubre de 2000.

*suspés, *sorprés. Igualment, la pronúncia pròpia del català occidental també provoca que cometi alguns errors a l'hora d'escriure formes verbals que tenen una vocal neutra en el lexema: per exemple, escriu *vulgués i *podria en lloc de les formes *volgués* i *podria*.

Sintàcticament, Pedrolo mostra algunes dificultats a l'hora d'utilitzar la preposició *per* o *per a* davant d'infinitiu i el corrector corregeix molt encertadament l'ús erroni que algunes vegades en fa. Recordem que segons la gramàtica de Pompeu Fabra,

Quan un infinitiu fa de complement de finalitat pot ésser, naturalment, introduït amb la preposició composta *per a*. [...] Però quan, com s'esdevé en el darrer exemple, el fi que hom es proposa és el motiu de l'acció expressada pel verb del qual l'infinitiu és complement, cal emprar la preposició *per* en lloc de *per a* (*o per tal de*), i àdhuc en molts casos (quan volem emfasitzar que aquell fi és el mòbil de la nostra acció) hom empra *per* de preferència a *per a*. (Fabra, 1956: 86)

Alguns exemples d'aquest tipus d'incorreccions són: «A vegades, a la nit, quan jeia al seu costat despert, es posava a respirar molt fort. Ho feia a posta *per a sentir, àdhuc *per a mirar com el seu pit blanc s'inflava...» (p. 207);² «Encara treballa a tocar del foc, que sembla exigir una atenció incompatible amb la salvatgeria que ha desplegat *per a encendre el foc» (p. 14); «—Si només heu entrat *per a menjar, trobareu tot el que us convingui— va dir la dona amb una veu tranquil·la, més aviat fonda i una mica freda» (p. 212).

Alguns cops, Pedrolo utilitza la locució prepositiva *per tal de* davant d'infinitiu, però no normalment, tal com insinuen Xavier Pericay i Ferran Toutain en *El malentès del noucentisme*, segons els quals aquest ús es produeix a causa de la manca de coneixements a l'hora d'emprar *per* i *per a* davant d'infinitiu. En els tres capítols que hem analitzat, hem trobat pocs casos en què Pedrolo empri aquesta locució prepositiva, si bé en les construccions en què ho fa queda potser una mica forçada: «Aniràs a la serradora de Doane amb en McKinley. Prepara't *per tal d'estar a punt quan vingui*» (p. 2); «L'Amstrid no baixa *per tal d'ajudar-la*» (p. 9); «Hi sonen tot de peces de moneda quan el mou i el sacudeix violentament sobre el tocador *per tal de fer-ne caure una magra pluja de xavalla*» (p. 18).

Un altre tret característic d'aquesta traducció és que, per influència de la sintaxi original anglesa, Pedrolo abusa alguns cops de les oracions en veu passiva i dels adjectius possessius en enumeracions (especialment de parts del cos): «Podia sentir la terra ignorada pel sol que, lenta i receptora, bategava contra seu a través dels vestits: contra el *seu* ventre, les *seves* anques, el *seu* pit, els *seus* avantbraços» (p. 210); «[...] va aixecar-se les faldilles i del capdamunt de la *seva* mitja en va treure un feix pla de bitllets» (p. 203).

Finalment, Pedrolo també comet algunes incorreccions en l'ús dels pronoms febles, puix que els escriu tal com es pronuncien. «Suposo que al magatzem de

2. Citem a partir del mecanoscrit que es conserva a l'arxiu d'Edicions 62. D'ara endavant simplement farem constar la pàgina.

Varner trobarà algú que **l'hi porti* —contesta l'home» (p. 18) enlloc de *la hi porti*, perquè el complement directe és «la noia».

En referència al lèxic, Pedrolo incorre en ben pocs barbarismes en aquesta traducció. Es repeteix l'ús de **degut a que* i **posat que* en lloc de *a causa de* i *atès que*. També trobem **donar mostres per fer mostra*. D'altra banda, i continuant amb la possible influència de la llengua parlada en Manuel de Pedrolo, trobem correccions de certs mots que escrivia tal com es diuen en català occidental. Així, per exemple, **l'arrabal* en lloc d'*el raval*, **mixte* en lloc de *mixt*, **s'arremanga les mànigues* en lloc de *s'arromanga les mànigues*, **retorçament* en lloc de *retorciment*, i **ausent* en lloc d'*absent*. Pedrolo era ben conscient que el seu català no era perfecte, i de vegades lamentava que només algunes formes del català oriental eren acceptades com a correctes. Així ho deia a Jordi Coca:

Cal també tenir en compte el treball dels correctors. Quan jo vaig venir de les meves terres portava un altre vocabulari i una altra manera d'expressar-me. Tot allò va ser sistemàticament eliminat, i per força m'havia de perjudicar en la mesura que em feia perdre espontaneïtat. No dubto, tampoc, que els meus escrits eren plens d'in-correccions; jo no hi havia estudiat pas, en català. De segur, doncs, que ploviem barbarismes. I aquests sí, que havien de ser corregits. Però en aquell temps, potser perquè érem pocs i la llengua s'anava embastardint, hi havia qui es mostrava d'una intransigència ferotge, en això de l'idioma. Fora del Fabra, res. Es va perdre de vista que en Fabra establia una norma i prou; que el barceloní també era un dialecte de l'idioma. (Coca, 1991: 55)

Dins d'aquest grup d'errades també caldria incloure una colla de formes verbals conjugades tal com les diuen els parlants occidentals: **sapiguessin*, **tinguis*, **sàpigui* i **sapiguent* en lloc de *sabessin*, *tingues*, *sàpiga* i *sabent*.

Finalment, un altre tret característic del lèxic d'aquesta traducció és l'abús del verb «ser» en detriment d'«estar», que quasi mai no és utilitzat. Això duu Pedrolo a escriure «És a dir, les posà en marxa, perquè únicament un negre pot dir quan una mula dorm o és desperta» (p. 7); «Sota el vestit passat, del mateix color blau destenyit, el seu cos sense forma **és* immòbil» (p. 8); «[...] i aleshores vaig sentir una mena de soroll sorprès que va fer ella en despertar-se, com si fos una mica admirada, una mica intrigada, però sense tenir por» (p. 459).

Quant a la puntuació, cal destacar el fet que Pedrolo, quan utilitza cometes, no les tanca després del punt, sinó abans, costum que li és corregit. D'altra banda, el corrector suprimeix algunes de les comes de la traducció, potser per no abusar-ne, tot i que en l'original anglès hi són.

D'altra part, al llarg de tota la traducció observem una sèrie de correccions que introdueix el corrector per gust personal, no pas perquè siguin necessàries, atès que l'opció de Pedrolo és tan correcta com el canvi establert. D'una banda, quant a la sintaxi, hi ha quatre tipus de correccions innecessàries. Primerament, Pedrolo tendeix a suprimir l'acabament —*ment* en el segon adverbi quan n'hi ha dos de seguits. El corrector sempre introdueix aquest sufix en l'adverbi que no el porta, tot i que és admissible la solució del traductor:

Quan es segueixen dos o més adverbis en *ment*, es pot suprimir aquesta terminació en tots menys el primer (*humilment i devota*); és, però, en general, preferible de no fer aquesta supressió (*humilment i devotament*). És del tot inadmissible de suprimir-la en tots menys el darrer. (Fabra, 1956: 81)

En segon lloc, Pedrolo utilitza locucions preposicionals com ara *davant de*, *dins de* o *damunt de*. El corrector sempre en suprimeix la preposició *de*, malgrat que ambdues alternatives són correctes, i simplement és una qüestió d'estil personal el fet d'usar-ne una o l'altra:

En conjunts com *davant de la casa*, *damunt de la taula*, *dins de l'armari* pot ometre's la preposició *de* dient *davant la casa*, *damunt la taula*, *dins l'armari*. (Llavors hom diu que els mots *damunt*, *davant*, *dins*... són preposicions.) (Fabra, 1956: 177)

D'altra banda, segons Pericay i Toutain, una altra característica pròpia de la prosa noucentista que s'observa en la prosa de Pedrolo és l'ús, per influència del francès, de la preposició *de* davant d'infinitiu quan funciona com a complement directe o subjecte d'un altre verb. Cal dir, però, que Pedrolo mai no fa ús d'aquesta preposició i que és un altre cop el corrector el que la introdueix, tot i que no és pas necessària:

Quan un infinitiu fa de subjecte d'un verb i va posposat a aquest, pot ésser, en molts casos, introduït amb la preposició *de* o sense preposició. [...] Quan un infinitiu fa de complement-acusatiu de certs verbs, admet d'ésser introduït amb la preposició *de*. (Fabra, 1956: 86)

Finalment, quan hi ha dos sintagmes preposicionals regits per la mateixa preposició i units per una conjunció (normalment copulativa), Pedrolo no repeteix la preposició. En canvi, el corrector sempre la hi afegeix: en «semblava tan poc interessada com ell en el silenci i la prudència» (p. 212), el corrector introdueix *en* davant «la prudència». Així mateix procedeix en tots els altres casos com aquest, malgrat que no sigui necessària la repetició.

Quant al lèxic, només observem una correcció innecessària que afavoreix, un altre cop, que la prosa pedroliana sigui titllada per Pericay i Toutain de típicament noucentista. Consideren que un tret característic de la manera d'escriure del noucentisme és l'ús de les formes plenes del verb *ser*. Tenint en compte la traducció de *Llum d'agost* publicada el 1965 per Edicions 62, diríem que Pedrolo conserva aquesta característica. En canvi, mirant el mecanoscrit, es pot comprovar que Pedrolo mai no utilitzava aquestes formes i que era el corrector el que les introduïa sistemàticament. Per exemple, *hi haurà algú que hi vagi*, *sent dissabte* passava a ser *hi haurà algú que hi vagi*, *essent dissabte*, *va ser obrer* es convertia en *va ésser obrer*; *o ser batut* en *o ésser batut*, i *la manera de ser* en *la manera d'ésser*.

A més d'introduir algunes correccions innecessàries, el corrector comet algunes errades, perquè esmena estructures ben construïdes. Primerament, suprimeix la partícula negativa *no* en l'expressió *ni tan sols no*... en casos en què, segons Fabra, hi hauria de ser:

Però aquesta addició de la partícula *no* no s'ha pas de fer en tots els casos, i la millor manera d'esbrinar si un verb que ve al darrera d'algun d'aquells mots o expressions ha d'anar o no acompanyat de la partícula *no*, és de mirar el que passaria si en lloc d'anar el dit mot o expressió al davant del verb, anava al darrera.» (Fabra, 1973: 2)

Per exemple, en l'expressió *ni tan sols no havien apagat el llum* (p. 202), el corrector suprimeix el *no*, però, si féssim la prova que proposa Fabra per saber si ha de dur la partícula negativa, ens adonaríem que sí: *no havien apagat el llum, ni tan sols*. El mateix passa en *ni tan sols no calia dir ni sí ni no* (p. 457) i a *ni tan sols no havia estat mai a la serradora de Doane* (p. 1).

D'altra banda, trobem un parell d'errors relacionats amb l'ús dels pronoms relatius. De primer, el corrector substitueix el pronom relatiu *que* per *qui* quan l'antecedent és una persona i el pronom fa funció de subjecte o bé de complement directe, cosa que podria ser conseqüència de la influència del francès.

Que és la forma que pren el relatiu simple quan no va precedit d'una preposició. [...] *Qui* i *què* són les formes que pren el relatiu simple quan va precedit d'una preposició: s'empra *qui* o *què* segons que l'antecedent sigui o no una designació de persona. (Fabra, 1956: 93)

No és recomanable l'ús que alguns fan del relatiu *qui* en funció de subjecte, o precedit de la preposició *a* en funció de complement acusatiu en les proposicions relatives explicatives. (Fabra, 1956: 94)

En segon lloc, substitueix el grup *en què* quan el relatiu va precedit de preposició per *que*, tot i que, quan se substitueix un sintagma preposicional, s'usa la preposició seguida de *què* o del relatiu compost *el qual*, però mai *que* sol. Per exemple, Pedrol escriu «No sabia l'instant precís *en què* la cosa tingué lloc, però sobtadament s'adonà que el cap li zumzejava.» (p. 203) i el corrector canvia aquest *en què* per *que*. El mateix passa en l'oració següent: «...havia d'haver sentit el soroll abans del moment en què el sentí, car la persona que el produïa semblava tan poc interessada com ell en el silenci i en la prudència.» (p. 212)

Finalment, quant a la puntuació, el corrector introdueix un signe d'interrogació a l'inici de preguntes que no són extenses, que en cap cas no sobrepassen les dues línies, i que, per tant, no poden confondre el lector. Per exemple, «¿A quina distància és la ciutat que hi ha més a prop per aquest costat?» (p. 209).

Com a conclusions d'aquesta anàlisi aproximativa del mecanoscrit i la correcció de la traducció pedroliana de *Llum d'agost* cal dir, de primer, que el traductor es val exclusivament de la forma simple del pretèrit perfet. D'altra banda, el tractament de cortesia que utilitza no és el de *vostè*, sinó el de *vós*, com era habitual en el llenguatge literari de l'època i com proposaven estudiosos tan «innovadors» com Joan Coromines (1971). Empra els pronoms *llur* i *hom* en diverses ocasions, tot i que no n'abusa en cap cas. El pronom *llur* és una traducció del pronom possessiu anglès *their* que només s'usa per la tercera persona del plural: «Va desaparèixer, doncs, de *llur* conversa; potser fins i tot de *llur* esperit» (p. 7). D'altra banda, se serveix del pronom *hom* per a algunes oracions en veu passiva de l'anglès.

Per exemple, la traducció de «...like already measured thread being measured onto a spool» (Faulkner, 1932: 8) és « com un fil ja amidat que *hom* torna a enrotllar» (p. 5).

Pedrolo fa ús d'una llengua força culta tant en els paràgrafs narratius com en els diàlegs. En canvi, en l'original, els personatges, tant quan parlen com quan pensen, utilitzen un anglès col·loquial amb característiques de la parla del sud dels Estats Units, trets que no queden reflectits en la versió catalana. Heus aquí, per exemple, un fragment dels pensaments d'un personatge en la versió anglesa i la traducció al català:

But that's the woman of it. Her own self one of the first ones to cut the ground from under a *sister woman*, she'll walk the public country herself without shame because she knows that *folks, menfolks*, will take care of her. She *dont care nothing* about *womenfolks*. It wasn't any woman that got her into what she *dont* even call trouble. Yes, sir. You just let one of them get married or get into trouble without being married, and right then and there is where she secedes from the woman race and species and spends the balance of her life trying to get joined up with the man race. That's why they *dip snuff* and smoke and want to vote. (Faulkner, 1932: 14)

És ben bé de dona, això. Seria la primera de fer la traveta a una altra dona, però es passeja sense vergonya per tot el país perquè sap que la gent, els homes, la protegiran. No es preocupa gens de les altres dones. No és una dona qui l'ha posada en això que ni arriba a anomenar un mal pas. Sí, senyor. Deixeu que una d'elles es casi o s'emboïqui sense estar casada i tot seguit la veureu separar-se de la seva espècie, abandonar el sexe femení i passar-se el restant de la seva existència provant d'unir-se a la raça dels homes. És per això que prenen drogues, fumen i reclamen el dret a votar. (p. 11)

Finalment, cal dir que l'acció del corrector no ha estat gaire afavoridora a *Llum d'agost* perquè, o bé hi ha introduït correccions innecessàries que han portat que la prosa pedroliana fos titllada de noucentista quan, si l'hem de jutjar per aquest llibre, no ho és gaire; o bé hi ha fet suposades esmenes que han introduït errors en la traducció. A més, hem observat que en tot el text Pedrolo fa un ús considerat aleshores impropri del verb *seguir*, en detriment del verb *continuar*, segurament per influència del castellà, i que el corrector en cap cas no ho ha corregit.

Bibliografia

- ARBONÈS, Jordi. (1995a). «Reflexions sobre aspectes pràctics de la traducció». *Revista de Catalunya*, 94 (març de 1995), 73-86.
- (1995b). «La censura sobre les traduccions a l'època franquista». *Revista de Catalunya*, 97 (juny de 1995), 87-96.
- (1996a). «Més reflexions sobre aspectes pràctics de la traducció». *Revista de Catalunya*, 103 (gener de 1996), 85-100.
- (1996b). «Encara més reflexions sobre aspectes pràctics de la traducció». *Revista de Catalunya*, 104 (febrer de 1996), p. 112-120.

- BACARDÍ, Montserrat; FONTCUBERTA, Joan; PARCERISAS, Francesc (1998). *Cent anys de traducció al català (1891-1991)*. *Antologia*. Vic: Eumo Editorial (Biblioteca de Traducció i Interpretació, 3).
- BONADA, Lluís (1983). «Josep Vallverdú, el «to» de la novel·la en català». *Avui Lletres*, 143 (2 d'octubre de 1983), 4.
- CAPMANY, M. Aurèlia (1958). «Reixes a través». A: *Cita de narradors*. Barcelona: Selecta, p. 48-120 (Biblioteca Selecta, 251).
- (1992). «Pedrolo encara reixes a través». A: *Rellegir Pedrolo*. Edició a cura de Xavier Garcia. Barcelona: Edicions 62, p. 81-103 (Llibres a l'Abast, 266).
- COCA, Jordi (1991). *Pedrolo, perillós?*. Barcelona: La Magrana (L'Esparver Llegir, 31).
- COROMINES, Joan (1971). *Lleures i converses d'un filòleg*. Barcelona: Club Editor (El Pi de les Tres Branques, 2-3).
- COY, Javier (1993). «Prólogo». A: FAULKNER, William. *Santuario*. Madrid: Espasa Calpe, p. 26-29.
- FABRA, Pompeu (1932). *Diccionari general de la llengua catalana*. Barcelona: Edhasa.
- (1937). *Les principals faltes d'ortografia*. Barcelona: Barcino.
- (1991). *Gramàtica catalana*. 15a ed. Barcelona: Teide.
- FAULKNER, William (1965). *Llum d'agost*. Traducció de Manuel de Pedrolo [Mecanoscrit original].
- (1990). *Light in August*. Nova York: Vintage International.
- Historia de la literatura norteamericana*. Madrid: Cátedra, 1991.
- JAUSS, Hans Robert (2000). *La historia de la literatura como provocación*. Barcelona: Península (Historia, Ciencia, Sociedad, 301).
- LEFEVERE, André (1992). *Translation, Rewriting and the Manipulation of Literary Fame*. Londres: Routledge.
- MALLAFRÉ I GAVALDÀ, Joaquim (2000). «Model de llengua i traducció catalana». *Quaderns. Revista de Traducció*, 5 (2000), 9-27.
- MARCO, Josep (2000). «Funció de les traduccions i models estilístics: el cas de la traducció al català al segle XX». *Quaderns. Revista de Traducció*, 5 (2000), 29-44.
- NICOLAISEN, Peter (1992). *William Faulkner*. Barcelona: Edicions 62 (Col·lecció Pere Vergés de Biografies, 37).
- PARCERISAS, Francesc (1995). «Traducció, edició, ideologia». A: *La traducció literària*. Edició a cura de Josep Marco Borillo. Castelló: Universitat Jaume I, p. 93-105.
- PEDROLO, Manuel de (1974). *Si em pregunten, responc*. Barcelona: Proa.
- (1991). *Darrers diaris inèdits. Blocs 1988-1990*. Barcelona: Edicions 62 (Biografies i Memòries, 14).
- (1994). *El llegir no fa perdre l'escriure. Escrits sobre literatura. 1951-1974*. Edició a cura de Xavier Garcia. Lleida: Pagès (Argent Viu, 12).
- (1997a). *Epistolari. Volum I*. Lleida: Universitat de Lleida (Biblioteca Literària de Ponent, 4).
- (1997b). *Epistolari. Volum II*. Lleida: Universitat de Lleida (Biblioteca Literària de Ponent, 5).
- (1998). *Diari 1986*. Barcelona: Edicions 62 (El Balancí, 317).
- (1999). *Diari 1987*. Barcelona: Edicions 62 (El Balancí, 339).
- PÉREZ GALLEGU, Cándido (1988). *Historia de la literatura norteamericana. Síntesis crítica y temática*. Madrid: Taurus.
- PERICAY, Xavier; TOUTAIN, Ferran (1996). *El malentès del noucentisme. Tradició i plagi de la prosa catalana moderna*. Barcelona: Proa.
- PIJUAN, Alba. «Entrevista a Francesc Vallverdú» (9 d'octubre de 2000).

- RIERA LLORCA, Vicenç (1971). *Nou obstinats*. Barcelona: Selecta, p. 201-226 (Biblioteca Selecta, 449).
- SELLENT ARÚS, Joan (1998). «La traducció literària en català: alguns títols representatius». *Quaderns. Revista de Traducció*, 2 (1998), 23-32.
- TORRES, Estanislau (1973). *Els escriptors catalans parlen*. Barcelona: Nova Terra.
- TRIADÚ, Joan (1992). «Manuel de Pedrolo i l'aventura d'escriure». A: *Rellegir Pedrolo*. Edició a cura de Xavier Garcia. Barcelona: Edicions 62, p. 11-31 (Llibres a l'Abast, 266).
- VALLVERDÚ, Francesc (1968). *L'escriptor català i el problema de la llengua*. Barcelona: Edicions 62 (Llibres a l'Abast, 59).
- (1987). «L'edició en català i l'experiència d'Edicions 62». A: *Vint-i-cinc anys d'Edicions 62. Catàleg*. Barcelona: Edicions 62, p. 109-123.